

Nikolaj Vasiljevič Gogol - Revizor

Úvod

Jméno: Nikolaj Vasiljevič Gogol (1802 - 1852)

Národnost: Rusko

Život autora

Nikolaj Vasiljevič Gogol, vlastním jménem Mykola Hohol byl **významný ruský spisovatel** ukrajinského původu, který je považován za jednoho ze **zakladatelů ruské moderní prózy**. Studoval na gymnáziu v Něžině a po dokončení studií se přestěhoval do Petrohradu, kde pracoval jako úředník a učitel historie. Brzy se však začal věnovat literární tvorbě, která mu přinesla slávu. Gogol měl **výrazný vliv na ruskou literaturu** díky své schopnosti zobrazovat společenské nešvary, absurdní situace a hlubokou psychologii postav.

Autorova tvorba

Nikolaj Vasiljevič Gogol se proslavil svými satirickými díly, která **kritizují ruskou společnost** 19. století, zejména byrokracii, morální úpadek a lidskou malichernost. Mezi jeho nejznámější díla patří například **román Mrtvé duše**, který odhaluje bezduchost ruské šlechty. Gogol se také věnoval **povídkám**, z nichž některé, jako **Plášť** nebo **Nos**, se staly **klíčovými texty ruského realismu**. Jeho vliv na literaturu byl obrovský a inspiroval i pozdější autory, jako byli Dostojevskij či Čechov.

Literárně historický kontext

Období: Ruský realismus první poloviny 19. století.

Toto období se vyznačuje snahou o **realistické zobrazení společnosti**, důrazem na psychologii postav a kritiku společenských nešvarů, zejména korupce a úpadku morálních hodnot. Gogol patřil k **předním představitelům tohoto směru a jeho díla položila základy ruské moderní prózy**.

Autorovi současníci a jejich stěžejní díla

Ivan Sergejevič Turgeněv [Rusko]

- Rudin - román

Lev Nikolajevič Tolstoj [Rusko]

- Anna Kareninová - román

Anton Pavlovič Čechov [Rusko]

- Tři sestry - drama

Fjodor Michajlovič Dostojevskij [Rusko]

- Bratři Karamazovi - román

Emilé Zola [Francie]

- Zabiják - román

Charles Dickens [Anglie]

- Oliver Twist - román

Druh: Drama**Žánr:** Komédie**Forma:** Próza

Téma

Záměna očekávaného revizora s obyčejným úředníkem, který využije situace. Dílo zobrazuje korupci, faleš a podlézavost lidské společnosti.

Motivy

Záměna, lidská hloupost, podvod, korupce, mazanost

Časoprostor

19. století, nejspíše 30. léta. Malé městečko, hejtmanův dům, hostinec. Děj se odehrává během 24 hodin.

Kompozice

- **Chronologický postup**
- **5 dějství**
 - Expozice - Zjištění, že má přijet revizor
 - Kolize - Záměna Chlestakova s revizorem
 - Krize - Korupce vyplouvá na povrch, všichni mu podlézají
 - Peripetie - Žádost o ruku a odjezd
 - Katastrofa - Odhalení Chlestakova, příjezd opravdového revizora a hra končí

Jazyková vrstva

Jazykové prostředky

- Spisovný jazyk
- Hovorové až nespisovné výrazy
- Archaismy, historismy, cizí slova

Vypravěč

- Nezúčastněný

Vyprávěcí způsob

- Ich forma i er forma

Typy promluv

- Dialogy a monology
- Přímá i nepřímá řeč + neznačená přímá řeš

Adaptace

Stejnomený český film - 2x (1933 - známější verze, 2004)

Hlavní postavy

Ivan Alexandrovič Chlestakov - Hubený mladý úředník, není příliš bystrý, rád pije, kouří a hraje karty

Anton Antonovič Skvoznik-Dmuchanovskij - Hejtman města, postarší muž, zkorumpovaný politik

Anna Andrejevna - Hejtmanova žena, vychloubačná, podlézavá

Marja Antonova - Dcera hejtmana, Chlestakov ji požádá o ruku

Soudce - Namyšlený, důležitý, nechá se uplatit (ale nebere peníze)

Správce chudobince - Podrazák, podlézavý, umí využít situace

Luka Lukič Chlopov - Školní inspektor, neprůbojný, ustrašený člověk

Bobčinskij a Dobčinskij - Statkáři, roznáší drby

Ivan Kuzmič Špekín - Pošt mistr, je jednoduchý, rád čte cizí poštu

Osip - Chlestakovův sluha, mazaný, protřelý a drzý

Tipy na závěr

Zde najdeš eknihu Revizor zdarma ke stažení:

<https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/70/20/60/revizor.pdf>

Zajímal by tě videorozbor této knihy a autora?

Rozbory, které připravil projekt **Knihy trochu jinak** najdeš zde:

Rozbor: https://www.youtube.com/watch?v=gp5wl8W37HQ&ab_channel=Knihytrochujinak

Děj: https://www.youtube.com/watch?v=vx2Nx-02bG0&ab_channel=Knihytrochujinak

Vzorový text k procvičení rozboru uměleckého textu, který připravil projekt Nový Amos najdeš zde:

<https://www.statnimatorita-cestina.cz/revizor>

Děj

1. Dějství

Chlestakov, řadový úředník, se svým sluhou Osipem přijedou do městečka a ubytují se v hostinci. Chlestakov rád pije, kouří a hraje karty, ve kterých prohraje všechny peníze a nemá tak na zaplacení. Ve stejnou chvíli dostává hejtman dopis od přítele z Petrohradu, že do města přijede revizor. Pošták, který poštu přinesl rád čte cizí dopisy, takže se o této zprávě brzy dozví celé město, které je prolezlé korupcí a nikdo v něm nemá čisté svědomí. Dobčinskij a Bobčinskij s oblibou roznášejí drby a jsou přesvědčení, že revizorem je právě Chlestakov, což se brzy rozšíří po městě. Všichni začnou rychle maskovat svou nepoctivost a hejtman se rozhodne Chlestakova uplatit, aby revize dopadla dobře.

2. Dějství

Hejtman přichází do hostince, tou dobou si už všichni myslí, že je Chlestakov revizor. Ten jejich pozornost a úctu nejdříve nechápe, ale brzy mu dojde, že ho považují za důležitou osobnost. Využije jejich hlouposti a vzhledem k jeho špatné finanční situaci rád přijme novou roli mocného člověka.

3. Dějství

Děj se odehrává v hejtmanově domě. Chlestakov flirtuje s jeho ženou i dcerou. Neustále se vychloubá, vymýšlí si různé historky a úspěchy, čímž se vžívá do své nové role.

4. Dějství

Úředníci se domlouvají na tom, jak „revizora“ uplatí. V tom Chlestakov přichází do místnosti a nenápadně zmiňuje jak měl kvůli cestě vysoké výdaje. Všichni úředníci mu podstrkují peníze a dary, aby s ním byli za dobře. Osip (sluha Chlestakova) mu vysvětluje, že takový podvod se v tajnosti dlouho neudrží, a měli by brzo odjet. Chlestakov ještě naposledy využije své moci, aby si nabral co nejvíce úplatků a požádal hejtmanovu dceru o ruku. Poté ale hned mizí pod záminkou, že odjíždí za svým bohatým strýcem, aby mu sňatek schválil.

5. Dějství

Před svým odjezdem Chlestakov napíše dopis příteli, v němž se mu svěří s celou komedií. Hejtman s manželkou mezitím slaví a přemýšlejí, že se přestěhují do Petrohradu, když se jejich dcera tak dobře vdá. Brzy ale přichází pošták, který si přečetl Chlestakovův dopis, ve kterém všechny pomluvil a vysmál se celému městu. Hejtman i všichni ostatní jsou vzteky bez sebe. V tom ale přichází městský strážník a oznamuje, že přijel skutečný revizor.